

บทที่ 5

สรุปและการอภิปรายผล

หลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต สาขาทันตแพทยศาสตร์ เป็นหลักสูตรที่เปิดสอนในคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เปิดรับนักศึกษาในปีแรกปีการศึกษา 2526 จำนวน 10 คน โดยจะทยอยรับให้เต็มตามแผน ซึ่งกำหนดไว้ปีละ 40 คน ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้รับนักศึกษาเพิ่มอีกดังนี้ 23 พฤษภาคม 2532 รับเพิ่มจากปีละ 40 คน เป็นปีละ 50 คน 27 กันยายน 2548 รับเพิ่มจากปีละ 50 คน เป็นปีละ 60 คน ซึ่งโดยสรุป ณ ปัจจุบันจำนวนนักศึกษาที่รับแต่ละปีประมาณ 60 คน มีอาจารย์ประจำหลักสูตร 90 คน ซึ่งอาจารย์ส่วนหนึ่งได้ลาศึกษาต่อ ยังคงมีอาจารย์ที่ปฏิบัติงานจริง 74 คน

การประเมินหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต เป็นการประเมินโดยอาศัยกรอบแนวคิดเชิงบูรณาการ เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และการประเมินแบบมีส่วนร่วมโดยใช้พหุวิธีวิธี มีวัตถุประสงค์เฉพาะ 4 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์หลักสูตร 2) ประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร 3) ประเมินกระบวนการของหลักสูตร 4) ประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร

ประชากรผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารหลักสูตร กลุ่มอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตร กลุ่มนักศึกษาปัจจุบันรุ่นปีการศึกษา 2548 กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษา กลุ่มผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารหลักสูตร 1 คน กลุ่มอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตร จำนวน 47 คน กลุ่มนักศึกษาปัจจุบันรุ่นปีการศึกษา 2548 จำนวน 184 คน กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 79 คน กลุ่มผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 73 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ ใช้แบบสอบถาม และการวิเคราะห์เอกสาร เช่น เอกสารหลักสูตร รายงานการประชุม เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยเครื่องมือแตกต่างกัน 3 ชนิด คือ 1) แนวทางการวิเคราะห์หลักสูตรสำหรับผู้เชี่ยวชาญ 2) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตร 3) แบบสอบถาม จำนวน 4 ฉบับ สำหรับอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตร นักศึกษาปัจจุบัน ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า แบบเลือกตอบ และแบบเติมคำหรือข้อความ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ทั้งการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์ด้วยสถิติวิเคราะห์สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ แล้วนำผลการวิเคราะห์ทั้งสองส่วนบูรณาการเข้าด้วยกันตามประเด็นการประเมินหลักทั้ง 4 ประเด็น การแปลความหมาย กรณีผลการวิเคราะห์จากมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ใช้เกณฑ์ A = ดีมาก B = ดี C = ปานกลาง D = น้อย E = น้อยที่สุด

สรุปผลการประเมิน

1. ผลการวิเคราะห์หลักสูตร

- 1.1 ในภาพรวม ผลการวิเคราะห์หลักสูตร อยู่ในระดับดี (B)
- 1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธาน/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับดี (B)
- 1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธานของคณะ อยู่ในระดับดี (B)
- 1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของประเทศ อยู่ในระดับดี (B)
- 1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของท้องถิ่นภาคใต้ อยู่ในระดับดี (B)
- 1.6 ความก้าวหน้าทันสมัยของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตรใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยอื่น อยู่ในระดับปานกลาง (C)
- 1.7 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อยู่ในระดับดี (B)
- 1.8 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตร และ รายวิชา อยู่ในระดับปานกลาง (C)
- 1.9 การประเมินหลักสูตร อยู่ในระดับดี (B)
- 1.10 ปรับปรุงหลักสูตร อยู่ในระดับดี (B)
- 1.11 สารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร อยู่ในระดับดีมาก (A)

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร

- 2.1 ในภาพรวม ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับดี (B) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ผลการประเมินด้านนักศึกษาอยู่ในระดับดีมาก (A) ด้านอาจารย์อยู่ในระดับดี (B) ด้านปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้อยู่ในระดับดี (B)
- 2.2 ด้านนักศึกษา พบว่า จำนวนผู้สมัคร ต่อ จำนวนประกาศรับ อยู่ในระดับดีมาก (A) จำนวนนักศึกษาที่ขึ้นทะเบียน ต่อจำนวนประกาศรับ อยู่ในระดับดีมาก (A) และ ค่าเฉลี่ย GPAX ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักศึกษาทั้งรุ่นที่รับเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับดีมาก (A)
- 2.3 ด้านอาจารย์ พบว่า ค่าเฉลี่ยวุฒิทางการศึกษาของอาจารย์ อยู่ในระดับดี (B) ค่าเฉลี่ยวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ อยู่ในระดับน้อย (D) จำนวนนักศึกษา ต่อ อาจารย์ อยู่ในระดับดีมาก (A) ค่าเฉลี่ยหน่วยภาระงานสอนของอาจารย์ต่อปีการศึกษา อยู่ในระดับดี (B) ค่าเฉลี่ยจำนวนผลงานวิชาการต่ออาจารย์ในเวลา 3

ปี อยู่ในระดับดีมาก (A) ค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งของอาจารย์ในหลักสูตรที่ได้รับเชิญไปปฏิบัติงานการเรียนการสอน ร่วมวิจัยหรือเป็นวิทยากรหรือเป็นที่ปรึกษาในสถาบันในและ/หรือต่างประเทศในระยะเวลา 3 ปี อยู่ในระดับดี (B) คุณลักษณะอาจารย์ อยู่ในระดับดี (B)

2.4 ด้านปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ พบว่า ความพึงพอใจในบริการห้องสมุดและสื่อการศึกษาทั้งหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะ อยู่ในระดับดี (B) สดส่วนเครื่องคอมพิวเตอร์ ต่อ อาจารย์ อยู่ในระดับดี (B) ความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับดี (B) และ ความเหมาะสมของ อาคารสถานที่ และ ห้องเรียน อยู่ในระดับดี (B)

3. ผลการประเมินกระบวนการของหลักสูตร

3.1 ในภาพรวม ผลการประเมินกระบวนการของหลักสูตร อยู่ในระดับดี (B) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า กระบวนการคัดเลือกนักศึกษา อยู่ในระดับดีมาก (A) การสรรหา ประเมิน และพัฒนาอาจารย์ อยู่ในระดับดี (B) การบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับดี (B) และ การสอน อยู่ในระดับดี (B)

3.2 ด้านกระบวนการคัดเลือกนักศึกษา พบว่า ระบบการคัดเลือกนักศึกษา อยู่ในระดับดีมาก (A)

3.3 ด้านการสรรหา ประเมิน และพัฒนาอาจารย์ พบว่า ระบบการสรรหาอาจารย์ อยู่ในระดับดีมาก (A) ระบบการประเมินอาจารย์ อยู่ในระดับดี (B) และ ระบบการพัฒนาอาจารย์ อยู่ในระดับดี (B)

3.4 ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับดี (B) ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณในการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับดี (B) คุณภาพการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับดี (B) และ มีระบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ อยู่ในระดับดี (B)

3.5 ด้านการสอน พบว่า คุณภาพการสอน อยู่ในระดับดี (B) มาตรฐานการประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับดี (B) และคุณภาพของการให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นักศึกษาในทัศนะของนักศึกษา อยู่ในระดับดี (B)

4. ผลการประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร

- 4.1 ในภาพรวม ผลการประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร อยู่ในระดับดี (B) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับดี (B) การสร้างสรรค์องค์ความรู้ และความเป็นเลิศทางวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง (C) และ การบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับดี (B)
- 4.2 ด้านผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิต ต่อ ประสิทธิภาพภายใน อยู่ในระดับดี (B) เมื่อพิจารณา แต่ละด้าน พบว่า จำนวนปีที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับดี (B) ร้อยละของนักศึกษาที่พ้นสภาพเนื่องจาก GPAX ไม่ถึง 2.00 อยู่ในระดับดีมาก (A) ค่าเฉลี่ย GPAX ของผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับดี (B) และ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาโดยเฉลี่ยในระดับมากขึ้นไป อยู่ในระดับดี (B) ในส่วนประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิต ต่อ ประสิทธิภาพภายนอก อยู่ในระดับดี (B) เมื่อพิจารณา แต่ละด้าน พบว่า การได้งานทำ (งานแรกหลังจากจบการศึกษาปริญญาตรี) อยู่ในระดับดีมาก (A) การได้งานทำตรงสาขา (งานปัจจุบัน) อยู่ในระดับดีมาก (A) ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาหรือผลการปฏิบัติงานประเมินโดยผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับดี (B) และ ความพึงพอใจในงานของผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง (C)
- 4.3 ด้านการสร้างสรรค์องค์ความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการ พบว่า อาจารย์ในหลักสูตรมีบทความวิจัยได้รับตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ นานาชาติโดยเฉลี่ย 1 ปี อยู่ในระดับน้อย (D) ร้อยละของอาจารย์ในหลักสูตรที่มีผลงานวิชาการตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจของคณะ อยู่ในระดับดี (B) การจัดประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ อยู่ในระดับดีมาก (A) มูลค่าทุนวิจัยภายในและภายนอกต่ออาจารย์ อยู่ในระดับน้อย (D) รางวัลหรือเกียรติคุณทางวิชาการที่อาจารย์ได้รับ (ไม่ได้ประเมิน) รางวัลหรือเกียรติคุณทางวิชาการที่นักศึกษา นักศึกษาเก่าได้รับ (ไม่ได้ประเมิน)
- 4.4 ด้านการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา พบว่า ร้อยละของอาจารย์ในหลักสูตรที่ให้การฝึกอบรม และบริการวิชาการแก่หน่วยงานภายนอก (1 ปี) อยู่ในระดับดี (B)

การอภิปรายผลการประเมิน

1. ข้อจำกัดของผลการประเมิน

การวิจัยประเมินหลักสูตรครั้งนี้ เป็นการประเมินโดยอาศัยกรอบแนวคิดเชิงบูรณาการ เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ มีการรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารหลักสูตร กลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตร กลุ่มนักศึกษาปัจจุบัน กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษา และกลุ่มผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา รวมทั้งรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ที่เกี่ยวข้องทุกแหล่ง กระบวนการรวบรวมข้อมูลใช้ทั้งวิธีการเชิงคุณภาพ ก) การวิเคราะห์หลักสูตร และเชิงปริมาณ มีเครื่องมือรวบรวมข้อมูลหลากหลาย ข้อมูลที่รวบรวมมาทั้งหมดประกอบด้วย ข) ปัจจัยนำเข้าด้านหลักสูตร นักศึกษา อาจารย์ และปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ ค) กระบวนการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ง) ประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิต วัดทั้งประสิทธิภาพภายในและภายนอก การสร้างสรรคองค์ความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการ และการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา ทั้งนี้ในกระบวนการประเมินมีการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน โดยคณะผู้วิจัยซึ่งมาจากผู้เกี่ยวข้องทั้งงานด้านวิชาการและงานด้านแผนงาน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผลงานในองค์กร ที่คณะได้มอบหมายให้ดำเนินการ และตัวบ่งชี้คุณภาพ และเกณฑ์การประเมินผ่านการพิจารณาและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการวิชาการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ด้วยเหตุนี้ที่ทีมงานประเมินจึงคาดหมายว่าผลการประเมินครั้งนี้จะมีความตรงสูง และผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ทั้งหมดที่ได้จะเป็นข้อมูลเสริมฐาน (baseline data) ที่สำคัญ อันจะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการขอรับการประเมินภายนอกต่อไป

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการดำเนินการวิจัยประเมินหลักสูตรครั้งนี้มีปัญหบางประการ ทำให้กระบวนการประเมินไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ เช่น ทำให้เกิดข้อจำกัดในกระบวนการประเมิน และมีผลกระทบต่อผลการประเมินด้วย ทั้งในกรณีที่ผลการประเมินได้ผลว่าอยู่ในระดับมากที่สุด หรือดีมาก และในกรณีที่ผลการประเมินได้ผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด หรือควรปรับปรุง ดังนั้นเพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน จึงต้องทำความเข้าใจเรื่อง ข้อจำกัดในกระบวนการวิจัยครั้งนี้ก่อนดังนี้

1.1 ความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล

ในการประเมินครั้งนี้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารค่อนข้างมีข้อจำกัด เนื่องจากเป็นการเก็บข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี และตัวบ่งชี้บางตัวค่อนข้างยากต่อการตัดสินใจ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมจากผู้บริหารและหัวหน้าภาควิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการสรุปผลการตัดสินใจในการให้ระดับคะแนนด้วย

1.2 ความเป็นตัวแทนที่ดีของกลุ่มประชากร เนื่องจากการประเมินครั้งนี้ทีมงานประเมินใช้วิธีส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากรทั้งหมดที่สามารถติดต่อได้โดยไม่มีการสุ่ม ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินได้จากแบบสอบถามที่ผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มเป็นผู้ตอบและส่งกลับคืนมา ดังนั้นข้อมูลจึงอาจมีข้อจำกัดตรงที่ขาดความเป็นตัวแทนที่ดีของกลุ่มประชากรได้ เพราะผู้ให้ข้อมูลที่ส่งแบบสอบถามกลับคืนมาจัดว่าเป็นผู้คัดสรรตนเอง อาสาเข้ามาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ถือว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างคัดสรร (Selective sample) ที่อาจทำให้ได้ผลการประเมินที่ค่อนข้างเน้นว่าเป็นผลการประเมินมีคุณภาพค่อนข้างดี

1.3 ความแตกต่างของระดับความคิดเห็น ในการตอบแบบสอบถาม โดยที่ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้ตอบแต่ละคนอาจมีระดับความคิดเห็นตามการประมาณค่าแตกต่างกันได้ ธรรมชาติของการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามมักได้รับการวิพากษ์ว่า "ดี" ของผู้ตอบคนหนึ่ง อาจมีระดับต่างจาก "ดี" ของผู้ตอบคนอื่นๆ (Mehrens and Lehmann ,1984) และอาจทำให้เกิดข้อจำกัดในด้านความตรงของข้อมูลได้ อย่างไรก็ตาม การรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามนี้เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในกรณีที่มีกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ และมีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวม เช่น การหาค่าเฉลี่ย เพราะช่วยให้ความคลาดเคลื่อนหรือข้อจำกัดที่เกิดจากระดับความคิดเห็นที่ต่างกันอย่างหักลบกลบชนกันได้ ตามหลักการวัดและประเมินผล (Allen and Yen, 1979 ; Keeves, 1988)

1.4 ความสอดคล้องตรงกันระหว่างข้อมูลสารสนเทศหลายแหล่ง ในการประเมินครั้งนี้มีการวัดตัวบ่งชี้คุณภาพโดยใช้ข้อมูลที่มาจากหลายแหล่ง บางตัวบ่งชี้ได้จากเครื่องมือการรวบรวมข้อมูลประเภทเดียวกันจากผู้ให้ข้อมูลหลายกลุ่ม บางตัวบ่งชี้คุณภาพได้จากเครื่องมือการรวบรวมคนละประเภท ในกรณีแรก ผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มอาจให้ข้อมูลแตกต่างกัน ซึ่งทำให้มีข้อจำกัดในการตีความผลการประเมินเพราะอาจบอกไม่ได้ว่าเหตุใดผู้ให้ข้อมูลจึงมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน ส่วนในกรณีหลังไม่มีข้อจำกัดเช่นนี้ เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือรวบรวมคนละชนิดจะเสริมซึ่งกันและกัน ทำให้ได้หลักฐานชัดเจนและสมบูรณ์

โดยสรุป นอกเหนือจากข้อจำกัดที่สำคัญที่นำเสนอข้างต้นนี้แล้ว การประเมินยังอาจมีข้อจำกัดด้านอื่นๆอีกภายใต้ข้อจำกัดดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้พิจารณาหลักฐานร่องรอยจากข้อมูลทุกแหล่งที่รวบรวมมาให้ตามตัวบ่งชี้คุณภาพและเกณฑ์การประเมิน แล้วสังเคราะห์ผลการประเมินสรุปเป็นจุดเด่น (strengths) ที่มหาวิทยาลัยควรธำรงรักษา และจุดด้อย (weakness) ที่มหาวิทยาลัยควรแก้ไขปรับปรุงต่อไปในหัวข้อต่อไป

2. จุดเด่นของหลักสูตร

2.1 มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นชุมชน ซึ่งมีรายวิชาทันตกรรมชุมชนภาคสนาม 3 รายวิชา นักศึกษาได้ออกฝึกปฏิบัติงานนาน 9 สัปดาห์ ทำให้ได้เรียนรู้สภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในท้องถิ่น และนำมาประยุกต์แก้ปัญหาให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น มีการทำงานเป็นทีมกับบุคลากรในท้องถิ่น มีความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรม อีกทั้งได้ป้องกัน ส่งเสริม และรักษาโรคที่ค่อนข้างพบได้บ่อยสำหรับประชาชนในภาคใต้

2.2 ค่าเฉลี่ย GPAX ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักศึกษาทั้งรุ่นที่รับเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นฐานที่ดี เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในระบบให้มีประสิทธิภาพทำให้ไม่มีนักศึกษาที่พ้นสภาพเนื่องจาก GPAX ไม่ถึง 2.00

2.3 สัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม เอื้อต่อการดูแลที่ทั่วถึง โดยเฉพาะการลงปฏิบัติงานในคลินิก

2.4 อาจารย์มีผลงานทางวิชาการในเกณฑ์ที่สูง

2.5 มีกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาที่หลากหลาย มีคุณภาพทำให้ได้นักศึกษาที่เข้ามาในระบบการศึกษามีคุณภาพ ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

2.6 ระบบการสรรหาอาจารย์ยึดหลักความรู้ความสามารถ ได้อาจารย์ที่มีคุณภาพเข้ามาในระบบทำให้ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่ดี ซึ่งอาจารย์ที่เข้ามาในระบบก็มีการพัฒนาตนเองในสัดส่วนที่สูงด้วย

2.7 หลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิตเป็นหลักสูตรเฉพาะทาง นักศึกษาที่จบในหลักสูตรในช่วง 3 ปีแรก จะต้องขอทุน ดังนั้นทำให้ผู้สำเร็จได้งานทำทันทีและตรงกับสาขาที่เรียนทุกคน

2.8 คณะ มีการจัดประชุมวิชาการระดับนานาชาติทุกปี ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ ส่งผลต่อการพัฒนาด้านวิชาการและการเรียนการสอน

3. จุดด้อยของหลักสูตร

3.1 ความก้าวหน้าทันสมัยของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตร ควรมีการปรับปรุงเนื่องจากขาดเนื้อหาใหม่ ๆ หรือวิชาการที่มีเนื้อหาเปลี่ยนแปลงไปแล้ว รวมถึงเนื้อหาส่วนที่เน้นทักษะชีวิตและสังคม

3.2 หลักสูตรมีลักษณะเน้นเนื้อหา (content – based learning) อยู่มากมีความซ้ำซ้อนในเนื้อหา ขาดการบูรณาการในรายวิชาต่าง ๆ ทั้งในระดับพรีคลินิกและคลินิก

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตรและรายวิชา คุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการพิจารณาร่วมกันถึงเนื้อหาที่สอนว่าอะไรที่ทุกคนต้องรู้ ลดเนื้อหาทางทฤษฎีที่มากเกินไป การจัดการเรียนการสอนที่ไม่ค่อยสอดคล้อง ต้องทำให้อาจารย์มีความเข้าใจโครงสร้างหลักสูตรและวัตถุประสงค์ในภาพรวมไม่ตรงกัน โดยเฉพาะอาจารย์ใหม่

3.4 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ทำในระดับย่อยคือ ระดับภาควิชา โดยใช้การสัมมนาประจำปีของภาควิชา แต่ในระดับคณะ ซึ่งเป็นภาพรวมยังไม่มีความชัดเจน น่าจะมีการสัมมนาในระดับคณะ เพื่อกำหนดทิศทางโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาควิชา

3.5 ความพึงพอใจในงานของผู้สำเร็จการศึกษา ที่ออกไปปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตนสังกัด โดยภาพรวมผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจปานกลาง ซึ่งตัวบ่งชี้ที่พอใจต่ำ 3 อันดับแรกคือ ระบบและโครงสร้างขององค์กร นโยบายและการบริหารงานขององค์กร ค่าตอบแทนและความก้าวหน้าในงาน

3.6 อาจารย์ในหลักสูตรมีบทความวิจัยได้รับการตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ/นานาชาติ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

3.7 มูลค่าทุนวิจัยภายในและภายนอกที่ได้รับต่ออาจารย์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาสาระและโครงสร้างของหลักสูตร

1.1 กำหนดน้ำหนักสัดส่วนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3 ส่วน คือ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติให้ชัดเจน และมีระบบการวัดการบรรลุวัตถุประสงค์ที่เป็นรูปธรรม

1.2 ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ลดความซ้ำซ้อนทางด้านเนื้อหา โดยมีกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรให้ชัดเจน มีดุลยภาพระหว่างเนื้อหาความรู้ทั่วไป กับเนื้อหาความรู้เฉพาะทางของหลักสูตร ซึ่งอาจเพิ่ม ละครายวิชาให้เหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ปัจจุบัน สอดรับกับความก้าวหน้าและวิทยาการใหม่ ๆ เช่น องค์ความรู้เกี่ยวกับชีววิจัย ชีวชีววิทยาช่องปากและพยาธิให้รองรับทันตนิเวศวิทยาแนวใหม่ เพื่อรับรองในการช่วยชันสูตรศพที่เกิดจากเหตุการณ์ต่าง ๆ

1.3 วิชาจริยธรรมทางทันตแพทย์ ควรสอดแทรกเข้าไปในทุกวิชา โดยอบรมให้อาจารย์มีความเข้าใจเพื่อนำไปสอนสอดแทรกในทุกวิชา ไม่ใช่แยกเป็นวิชาเดียวเมื่อปฏิบัติจะไม่สามารถบูรณาการได้

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าหลักสูตร

- 2.1 มีมาตรการเพิ่มคุณวุฒิทางวิชาการและคุณวุฒิทางการศึกษาของอาจารย์ให้มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น
- 2.2 เพิ่มความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อาทิเช่น ห้องบรรยาย ห้องสมุด และระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน

- 3.1 มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรที่มีบทบาทในการบริหารจัดการในภาพรวมของคณะ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเชื่อมโยงในเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของรายวิชา
- 3.2 มีกระบวนการตรวจสอบเนื้อหาที่สอนในภาควิชาเพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อน
- 3.3 สร้างกลไกการตรวจสอบคุณภาพข้อสอบ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคณาจารย์
- 3.4 จัดอบรมอาจารย์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจในหลักสูตรที่ใช้ในการสอนอย่างแท้จริง
- 3.5 พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีความชัดเจน จัดให้นักศึกษาได้มีการพบปะอาจารย์ที่ปรึกษามากขึ้น
- 3.6 พัฒนาเครือข่ายชมรมนักศึกษาเก่าที่เป็นรูปธรรมและเชื่อมโยงฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทำให้ง่ายต่อการติดตามความก้าวหน้าต่าง ๆ ของนักศึกษาเก่า ซึ่งมีประโยชน์ต่อองค์กร

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลของหลักสูตร

- 4.1 จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถใช้ทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และมองภาพรวมอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น
- 4.2 เสริมสร้างความมั่นใจในการรักษาผู้ป่วยของบัณฑิตที่สำเร็จ ซึ่งอาจมีระบบการสอนปฏิบัติทางคลินิกก่อนจบ
- 4.3 ส่งเสริมให้อาจารย์หาแหล่งทุนวิจัยจากภายนอก และมีผลงานวิจัยตีพิมพ์ให้มากขึ้น

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยประเมินหลักสูตรเพื่อการประกันคุณภาพภายใน

- 5.1 ผู้บริหารของคณะศึกษาดูผลการประเมินหลักสูตร อภิปรายและสรุปลงความเห็นถึงสถานะที่แท้จริงของหลักสูตร จุดเด่น จุดด้อย ตามหลักฐานที่ปรากฏในการประเมิน รวมทั้งข้อเสนอแนะจากการประเมิน และมอบหมายผู้รับผิดชอบจัดสัมมนาระดับคณะ โดยให้อาจารย์มีส่วนร่วมในกระบวนการเพื่อพิจารณาร่วมกันถึงทิศทางการ

พัฒนาหลักสูตรคณะฯ ให้มีความทันสมัยในเนื้อหาและสาระ และมีความสัมพันธ์
สอดคล้องกันระหว่างวัตถุประสงค์ โครงสร้างของเนื้อหาสาระของหลักสูตรและ
รายวิชา

- 5.2 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ผู้บริหารพิจารณาภาพรวมและกำหนดกรอบ
ทิศทางในการปฏิบัติให้ชัดเจนมีความเชื่อมโยงกันระหว่างส่วนกลางของคณะกับ
ภาควิชา ไม่ใช่ให้ผู้ใช้แต่ละส่วนดำเนินการปฏิบัติกันเอง ทำให้ขาดการรับรู้ซึ่งกันและ
กัน และขาดเอกภาพในการบริหารจัดการ